

anderd: de verpleegdag ten minste drie maal zoo duur en de behoefte aan ziekenhuis verpleging zóó groot, dat te Amsterdam gemiddeld één van de 1.8 inwoners in het ziekenhuis ligt, zoodat iedere inwoner 2 verpleegdagen per jaar noodig heeft, en aan ziekenhuisverpleging 18 maal zooveel kost als zijn overgrootvader. En van de 3 inwoners sterft er 1 in één ziekenhuis, terwijl onder het opkomend geslacht meer en meer neiging bestaat, om in een ziekenhuis ter wereld te komen.

TEGEMOETKOMING WEGENS OORLOGSSCHADE VAN ARTSEN. — Volgens besluit der Aerztekammer van Brandenburg en Berlijn is een curatorium opgericht met de taak, aan de artsen van Groot-Berlijn, die door den oorlog schade hebben geleden of nog zullen lijden, een gedeeltelijke vergoeding te verschaffen. Belangrijke sommen zijn reeds aan dit curatorium ter hand gesteld (*Zeitschr. f. ärztl. Fortb.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE BENZIDINEPROEF.

In het vorige nummer van dit *Tijdschrift*, bldz. 1231, uitte ik de meening, dat de vermelde benzidinereactie te wijten was aan de aanwezigheid van bloedkleurstof. Deze opvatting is mij, bij verdere proeven, onjuist gebleken. Onbegrijpelijkerwijs heb ik over het hoofd gezien, dat de eerste onderzochte urines, die positieve reacties gaven, wat formaline bevatten. En het is juist het formaline, dat met het benzidine een soortgelijke verkleuring geeft als bloedkleurstof.

Amsterdam, 11 April 1915.

A. CIJFER, arts.

SPECIALISTEN IN EN BUITEN DE MAATSCHAPPIJ.

Indien het gesubamendeerde „amendement“-Amsterdam wordt aangenomen, dan zullen specialisten zich tot onderafdeelingen kunnen vereenigen en vrijwillig, of op verzoek, *adviezen* kunnen uitbrengen. Of er vele specialisten zijn, die daaraan behoefte gevoelen, en of c. q. zulke adviezen nut zullen afwerpen, zal moeten blijken.

De Algemeene Nederlandsche Vereeniging van Medische Specialisten — die wel los is van de Maatschappij, maar zich *niet tegenover* haar plaatst — stelt zich ten doel: *de bevordering van de medische specialistische hulp in Nederland en de behartiging van de belangen harer leden*, een geheel andere taak dan die der bedoelde onderafdeelingen. De Algemeene Vereeniging kan, evenals de tot nu toe bestaande zelfstandige plaatselijke vereenigingen, besluiten nemen, welke door de specialisten noodig worden geacht; daartoe zullen de onderafdeelingen niet in staat zijn.

Het lijkt mij nuttig, met het oog op het door de commissie ad hoc uitgebrachte rapport, hierop de aandacht te vestigen.

's-Gravenhage, 11 April 1915.

J. DE GROOT.

HET BEZWAAR TEGEN DE ZIEKENBRIEFJES.

Moet ik nu zeggen, dat het mij genoeg doet of dat het mij spijt, nu in de laatste opmerkingen van PINKHOF (bldz. 1226/27) althans eens duidelijk wordt uitgesproken, wat misschien wel *het* bezwaar is tegen de ziekenbriefjes?

Die opmerkingen doen overigens, dunkt mij, duidelijk zien, tot welke vreemde uitspraken iemand, wien het overigens toch niet schemert, kan komen, wanneer hij zich

een bepaalde voorstelling maar goed vast heeft ingedacht. De zieke werkman, lezen wij, heeft niets aan het ziekenbriefje. He, — ik dacht, dat hij er geld op ontving. Maar de betaler zou het noodig hebben wegens het gevaar van gefopt te worden. Tegen dat gevaar echter kan deze zelf voldoende waken door niet te betalen; dan wordt hij zeker niet gefopt.

Deze heele redeneering gaat uit van de voorstelling, dat hij, die uitkeert, zonder briefje ook wel betalen zou *en dat men dit billijkerwijze eischen mag*. Weten PINKHOF en zijn medestanders zoo'n adres in Nederland, waar men op zijn eerlijke gezicht geld uitbetaald krijgt? Of zijn zij allen van de meening, die werd uitgesproken door een der leden in de afdelingsvergadering hier, — dat hij die uitkeeren moet, *moet beginnen met den patiënt te gelooven*? Is dat toch niet wat ijselijk naief, waar N. B. in de argumenten tegen het afgeven van ziekenbriefjes zulk een groote plaats wordt ingenomen door de neiging tot bedrog en misbruik van de zijde der patiënten? Want die neiging is het immers, die de zelfstandigheid en eerlijkheid der dokters aan te zware proef zou kunnen blootstellen.

De zware proef, de keus tusschen beurs en geweten, is nu eenmaal een moeilijkheid, waaraan nauwelijks iemand steeds ontkomen kan en te minder naarmate de aard van zijn beroep hooger is; de dokter deelt haar (ik schreef dit ook reeds in 1910) bijv. met den advocaat, die geen advocaat van kwade zaken wil worden, met den predikant, die niet het geldelijk of geestelijk invloedrijk deel zijner gemeente naar den mond wil praten.

Maar nu komt het argument, waarop ik in den aanhef doelde en laat nu toch ieder zich eerlijk afvragen of dit niet eigenlijk *het* argument is, dat men alleen liefst (zichzelf en anderen bedriegende) zooveel mogelijk achter andere verbergt. Wij willen de ziekenbriefjes weg hebben om den last, die *wij* er van hebben. Dien last erken ik volkomen. Ik heb zelf wel eens aantekening gehouden, hoeveel (en hoe velerlei) briefjes ik op een spreekuur moest teekenen. Aan dien last van de hoeveelheid zou tegemoetkomen — hoewel ik, toen ik het schreef, daaraan niet dacht — mijn denkbeeld, dat telkens bijv. voor een week slechts één briefje zou worden afgegeven, waarop dit ook duidelijk stond vermeld. En of men de zedelijke moeilijkheden, aan een beroep van zoo hooge verantwoordelijkheid als dat van den arts, op deze wijze mag trachten te ontgaan, zal toch menigeen met mij betwijfelen. Want zelfs in de groote steden, maar veel meer nog daarbuiten, zou de invoering van dit bindend besluit moeilijkheden scheppen, die wij maar niet kalm mogen in het leven roepen met de opmerking (PINKHOF), dat anderen die maar uit den weg moeten ruimen.

En ten slotte waarschuw ik dringend tegen de ontstemming en de oppositie, die de geneesheeren zullen wekken, als zij dit volstrekke standpunt gaan innemen. Ik ben voor een beetje oppositie heusch niet bang, maar ik moet eerlijk overtuigd zijn, dat wij haar niet verdiend hebben. Dat dit bindend besluit onmogelijk zal kunnen worden gehandhaafd, is maar een schrale troost.

's-Gravenhage, 12 April 1915.

Dr. D. SNOECK HENKEMANS.

De praktijk leert, in tegenstelling met wat collega VAN DER MEULEN aanneemt, dat de werkman het hem toekomende ziekengeld krijgt, ook als de dokter geen briefje geeft, mits de patroon maar weet, dat de dokter het briefje steeds weigert. Soms tracht men dezen door een soort afdreiging nog daartoe te bewegen, maar ten slotte berust men, wel wetende, dat het niet aangaat, den werkman een voorwaarde op te leggen, waarvan de vervulling niet in diens macht is gelegen, en waarvan men zelfs sinds jaren weet, dat zij niet voor vervulling vatbaar is, omdat een aantal artsen de briefjes niet wenscht af te geven. Dat de een de briefjes niet geeft, terwijl de ander het wel doet, wekt de ontstemming, die SNOECK HENKEMANS wil vermijden, doch als de ziekengeldbetaler eenmaal weet, dat het briefje niet meer te krijgen is, dan zorgt hij